

Kawar Da Shubha

Wallafar
Shaikh Muhammad bin Abdul- Wahab
Da Harshen Hausa

Tarjamar
Abdullahi Abubakar Fakh

Bugawa da Watsawar
Ma'aikatar Harkokin Addinin Musulunci, Da Wakafai,
Da Kuma Wa azi Da Shiryarwa
Kasar Saudi Arebiya

Kawar Da Shubha

٣) وزارة الشؤون الإسلامية، ١٤١٩ هـ
فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر.

محمد بن عبد الوهاب بن سليمان
كشف الشبهات .- الرياض.
٤٨ ص، ١٢×١٧ سم
ردمك ٨-٢٢٥-٢٩-٩٩٦٠
(النص باللغة الهوسا)

١- التوحيد ٢- العقيدة الإسلامية- دفع مطاعن ٣- التوسل
أ- العنوان.

١٩/١٣٢٤

٢٤٠ ديوي

رقم الإيداع : ١٩/١٣٢٤
ردمك : ٨-٢٢٥-٢٩-٩٩٦٠

**Daga Littattafan Da Ma'aikatar Harkokin Addinin
Musulunci, Da Wakafai, Da Kuma Wa'azi Da
Shiryarwa Ta Buga**

Kawar Da Shubha

Wallafar
Shaikh Muhammad bin Abdul- Wahab
Da Harshen Hausa

Tarjamar
Abdullahi Abubakar Fakhir

**Offishin Buga Takardu Da Yadasu Na Ma'aikatar Suka
Dauki Nauyin Kulawa Da Bugunsa
1420 AH**

KAWAR DA SHUBHA

Bayani Cewa Farkon Muhimmancin Manzanci Shi
Ne Tabbatar Da Tauhidin Ibada.

Ka sani, Allah ya ji kanka, cewa lallai Tauhidi shi ne kadaita Allah da ibada. Shi ne addinin Annabawa wanda Allah ya aiko su da shi zuwa ga bayinsa. Na farkonsu shi ne Nuhu (A.S). Allah ya aiko shi zuwa ga mutanensa lokacin da suka wuce iyaka wajen girmama bayin Allah na kwarai; sune Wudda da Suwa'a da Yagusa da Nasra.

Kuma karshen Manzanni shi ne Muhammad (S.A.W.). Shi ne wanda ya rusa gumakan da aka yi na wadannan bayi managarta. Allah ya aiko shi zuwa mutane da suke yin ayyukan ibada da aikin Hajji da sadaka da kuma ambaton Allah da yawa, sai dai suna sanya wasu abubuwan halitta su zama tsani tsakaninsu da Allah. Suna cewa muna so su kusantar da mu zuwa ga Allah, kuma muna son su cece mu a gurin Allah. Suna bauta wa kamar Mala'iku da Isa dan Maryama da wasu mutane dabam daga salihai, sai Allah ya aiko Muhammadu (S.A.W.) yana jaddada musu addinin Babansu Ibrahim (A.S). Kuma yana ba su labarin cewa lallai irin wannan neman kusanci tare da akida a zuci

tsantsar hakkin Allah ne. Ba ya halatta ga wani Mala'ika makusanci ko Annabi Manzo, ballantana waninsu.

Idan ba don haka ba, to ai wadannan mushrikai suna shaidawa cewa lallai Allah shi ne Mahalicci shi kadai ba shi da abokin tarayya a cikin yin halitta, kuma babu Mai azurtawa sai Shi; babu Mai kashewa ko rayawa face shi; babu Mai tsara al'amura face Shi; kuma lallai sammai bakwai da abin da yake cikinsu, da kassai bakwai da abin da yake cikinsu bayinsa ne, kuma suna karkashin tsarinsa da kuma rinjayensa.

(2)

Bayanin hujjoji a kan cewa lallai mushrikai wadanda Annabi(S.A.W.) ya yake su suna yin ikirari da tauhidin rububiyya, amma hakan bai fitar da su daga yin shirka cikin ibada ba, idan kuma kana neman dalili a kan cewa lallai wadanda Manzon Allah ya yake su suna ikirari da haka, to sai ka karanta fadin Allah Ta'ala da ya ce:

“Ka ce wane ne yake azurta ku daga sama da kasa ko kuma wane ne yake mallakar ji da gani, kuma wane ne yake fitar da mai rai daga matacce, yake kuma fitar da matacce da ga mai rai; kuma wane ne yake shirya al'amarin talikai. da sannu za su ce Allah ne. To ka ce yaya baku jin tsoron Allah”. Suratu Yunus, aya ta 31.

Da kuma fadinsa:

“Ka ce wane ne yake da kasa da wanda ke cikinta idan kun kasance kuna sani? Za su ce: Ta Allah ce. To ka ce shin ba za ku yi tunani ba. Ka ce wane ne Ubangijin sammai bakwai kuma Ubangijin Al’arshi mai girma. Za su ce: Na Allah ne. Shin to ba za ku ji tsoron Allah ba. Ka ce wane ne Wanda mallakar kowane abu take hannunsa, kuma shi ne yake tsarewa kuma ba a tsare kowa daga gare Shi, idan kun kasance kuna sani? Za su ce: Ga Allah yake. Ka ce to ta yaya akesihirce ku”. Suratul Muminin, aya ta 84-89. Da wasu ayoyi masu kamar haka.

To, idan ka tabbatar da cewa lallai su sun kasance suna ikirari da haka, amma duk da haka wannan bai shigar da su cikin Tauhidin da Manzon Allah (S.A.W.) yake kiransu zuwa gare shi ba; idan kuma ka sani cewa lallai shi Tauhidin da suka yi musun sa shi ne Tauhidin ibada wanda mushirikai na zamaninmu suke yi masa suna da akida, kamar yadda suka kasance suna kiran Allah, tsarki ya tabbata gare Shi cikin dare da rana sannan daga cikinsu akwai wanda yake rokon Mala’iku saboda nagartarsu da kuma kusancinsu gurin Allah domin su ceceshi; ko kuma ya rinka rokon wani mutum salihi kamar Lata ko wani Annabi kamar Isa; idan kuma ka sani cewa lallai Manzon Allah (S.A.W.) ya yake su ne akan wannan shirkar, ya kira su zuwa ga

tsarkake ibada ga Allah shi kadai kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Kada ku kira wani tare da Allah”. Suratul Jinni aya ta 18.

Kuma Allah ya ce:

“Kiran gaskiya yana ga Allah, wadanda suke kira koma bayansa ba za su amsa musu da komai ba”. Suratul Ra'ad aya ta 14.

Idan kuma ka tabbatar cewa lallai Manzon Allah (S.A.W.) ya yake su domin addu'a dukkanta ta kasance ga Allah, kuma bakance ma ya kasance dukkansa ga Allah, kuma neman agaji dukkansa ya kasance daga Allah, da dukkan nau'o'in ibada su kasance ga Allah; kuma ka sani cewa yin ikirarinsu da Tauhidin Rububiyya bai shigar da su cikin Musulunci ba, kuma fuskantarsu ga Mala'iku da Annabawa da waliyai da nufin su cece su da neman kusanci ga Allah ta hanyar yin haka shi ne ya halatar da jinannakinsu da dukiyoyinsu; to idan ka san duk wadannan abubuwa, sannan ne za ka gane Tauhidin da Manzanni suka yi kira zuwa gare shi, kuma mushrikai suka ki yin ikirari da shi. Wannan Tauhidin shi ne ma'anar fadinka “la ilaha illal lahu”.

(3)

Bayanin Cewa Tauhidin Ibada Shi Ne Ma'anar La
Ilaha Illa Lahu Kuma Lallai Kafirai A Lokacinsa
(S.A.W) Sun Kasance Mafiya Sani Ga Ma'anarta Fiye
Da Wani Mai Da'awar Musulunci.

Wannan Tauhidin shi ne ma'anar fadinka La Ilaha
Illal Lahu, domin *Ilahu* a gurin larabawa shi ne wanda
ake nufi da wadanan abubuwa da aka ambata, dai dai
ne ya kasance Mala'ika ne ko Annabi ne ko waliyi ko
bishiya ko kabari ko aljani. Ba sa nufin cewa *Ilahu* shi
ne mahalicci mai arzutawa mai tsara al'amura, domin
sun sani cewa lallai hakan na Allah ne Shi kadai kamar
yadda ya gabata gareka. Abin da kawai suke nufi da
Ilahu kurum shi ne abin da mushrikan zamaninmu suke
nufi da lafazin Sayyidi. Sai Annabi (S.A.W.) ya zo
yana kiransu zuwa ga kalmar Tauhidi, ita ce La Ilaha
Illal Lahu. Abin nufi da wannan kalima shi ne
ma'anarta ba wai tsuran lafazinta ba. Kuma kafirai
jahilai suna sanin cewa abin da Annabi yake nufi da
wannan kalmar shi ne kadaita Allah wajen rataya gare
Shi, da kafirce wa dukkan abin bauta ba Allah ba, da
kubuta daga gare shi. Domin lokacin da ya ce da su La
Ilaha Illal Lahu sai suka ce: "Shin zai sanya abubuwan
bauta duka su zama abin bauta guda. Lallai wannan
abin mamaki ne". Suratu Sad, aya ta 5.

To, idan ka sani cewa lallai kafirai jahilai sun san
wannan, to abin mamaki shi ne ka ga wanda yake
da'awar Musulunci amma shi bai san tafsirin wannan

kalma ba kamar yadda kafirai jahilai suka san ta ba. Tsammanin irin wadannan mutane shi ne cewa yin furuci da harfofin wannan kalmar ya isa ba tare da kudurcewar ma'anoninta a zuci ba.

Haziki kuma daga cikinsu yana tsammanin cewa ma'anarta shi ne babu mai azurtawa da tsara al'amura face Allah. Idan kuwa ya zama haka, to babu alheri ga mutumin da jahilan kafirai ma sun fi shi sanin ma'anar La Ilaha Illal Lahu.

(4)

Sanin mumini ni'imar da Allah ya yi masa ta Tauhidi tana wajabta masa ya yi farin ciki da ita kuma ya ji tsoron kada a zare masa ita.

Idan ka san abin da na ambata maka sani na zuci, kuma ka san shirka da Allah wacce Allah ya ce a kanta:

“Hakika Allah ba ya gafarta a yi da Shi, yana gafarta koma bayan wannan ga wanda ya so” Suratul Nisa aya ta 48.

Kuma idan ka san Addinin Allah wanda ya aiko Mazannin da shi tun daga na farkonsu har zuwa na karshe, wannan addinin da Allah ba ya karbar wani koma bayansa daga kowa; kuma ka san abin da ya sami mafi yawan mutane na jahiltar wannan al'amari, to za ka samu fa'idodi guda biyu:

Ta farko ita ce yin farin ciki da falalar Allah da rahamarsa kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Ka ce su yi farin ciki da falalar Allah da rahamarsa, wannan shi ne mafi alheri da abin da suke tarawa”. Suratu Yunus, aya ta 58. Kuma yana sanya maka jin wani tsoro mai girma. Domin idan ka sani cewa mutum yana iya kafirta ta hanyar yin kalma da yake furuci da ita da harshensa, kuma watakila ma yana fadinta ne cikin jahilci, amma duk da haka ba za a yi masa uzurin jahilcinsa ba. Kuma hakika ya kan iya fadinta alhali yana tsammanin tana kusantar da shi zuwa ga Allah, kamar yadda mushrikai suke tsammani. Musamman ma idan Allah ya sa ka fahimci labarin da ya bayar game da mutanen Annabi Musa tare da nagartarsu da iliminsu cewa sun zo masa suna cewa:

“Ka sanya mana abubuwan bauta kamar yadda suke da abubuwan bauta”. Suratul A'araf, aya ta 138; to a lokacin ne tsoronka da kwadayinka za su girmama a kan Allah ya kubutar da kai daga irin wannan da makamancinsa.

(5)

Hikimar Allah Ta Hukunta Cewa Ya Sanya Wa
Annabawansa Da Waliyansa Abokan Gaba Daga Cikin
Aljanu Da Mutane

Kasani, Allah ya ji kanka, cewa lallai Allah Subhanahu daga cikin hikimarsa bai aiko wani Annabi ba da wannan Tauhidi face ya sanya masa abokan gaba, kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Kamar haka ne Muka sanya wa kowane Annabi abokan gaba shaidanun mutane da aljana; sashinsu yana kimsa wa sashi kawatance zance (na karya) don su rude su”. Suratul An'am, aya ta 114. Kuma yana iya kasancewa su makiya Tauhidin suna da ilmi mai yawa da littatafai da hujjoji kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Lokacin da Manzanninsu suka zo musu da hujjoji bayyanannu, sai suka yi alfahari da abin da suke da shi na ilmi”. Suratu Gafir, aya ta 84.

(6)

Wajabcin Yin Makami Da Ilmin Littafin Allah Da
Sunna Domin Rushe Shubhohin Makiya.

Idan ka san haka kuma ka san cewa lallai hanyar Allah ba ta da makawa sai ta sami makiya masu datse ta, ma'abuta fasaha da ilmi da hujjoji, to abin da yake wajibi a kanka shi ne ka san cikin addinin Allah abin da

zai zama makami gare ka wanda za ka yaki wadannan shaidanun da shi; sune wadanda shugabansu (wato Iblis) ya ce da Ubangijinka Mai girma da daukaka:

“Lallai zan datse musu hanyarka madaidaiciya. Sannan zan zo musu ta gabansu da ta bayansu da ta damansu da ta hagunsu, kuma ba za ka sami yawancinsu masu godiya ba.” A’araf, Aya 16-17.

Amma idan ka fuskanci Allah, kuma ka karkata zuwa hujjojin Allah da bayanansa ka da ka ji tsoro, kuma kada ka yi bakin ciki “Lallai makircin shaidan mai rauni ne.” Nisa’i, Aya 76. Jahili da yake daga cikin masu Tauhidi zai rinjayi dubun irin wadannan mushrikai, kamar yadda Allah Ta’ala ya ce:

“Kuma lallai rundunarmu su ne masu rinjaye.” Safat, Aya 173.

Domin haka rundunar Allah su ne masu rinjaye da hujjoji da harshe kamar yadda yake su ne masu rinjaye da takobi da masu. Abin tsoro ga mai Tauhidin da ya shiga wannan hanya kawai alhali ba shi da makami. To, hakika Allah Ta’ala ya yi mana baiwa da littafinsa wanda ya sanya shi “shi ne bayanin komai kuma shiriya ne da rahama da bushara ga musulmi”. Wani mai karya ba zai zo da wata hujja ba face a cikin Alkur’ani akwai abin da zai warware ta. Kamar yadda Allah Ta’ala ya ce:

“Ba za su zo maka da wani misali ba face mun zo maka da gaskiya da mafi kyawun fassara”. Furkan, Aya 33.

Wasu masu tafsiri sun ce wannan ayar ta game kowace hujja wacce makaryata (mabarnata) za su zo da ita har ranar kiyama.

(7)

Raddi Ga Makaryata A Dunkule Da A Rarrabe

Ni zan ambata maka abubuwan da Allah ya ambata cikin littafinsa jawabi ga maganganun da mushrikai su ka yi hujja da shi akan mu a wannan zamanin namu. Sai mu ce jawabin makaryata ta hanya biyu ne: a dunkule da kuma a rarrabe. Amma wanda yake a dunkule, to al'amari ne mai girma, kuma fa'ida ce mai girma ga wanda ya hankalce ta. Wannan kuwa ita ce maganar Allah:

“Shi ne Wanda ya saukar maka da littafi, a cikinsa akwai ayoyi mabayannan ma'anoni, sune asalin littafin, da kuma wasu masu kama da juna. Amma wadanda suke da karkata a cikin zukatansu sai suna bin masu kama da juna daga cikinsa domin neman fitina da neman fassararsa. Kuma babu mai sanin fassararsa sai Allah”. Kuma hakika hadisi ya tabbata daga Manzon Allah (S.A.W.) cewa ya ce:

« Idan kuka ga wadanda suke bin wanda yayi kama da juna daga cikinsa (Alkur'ani) to wadannan su ne wadanda Allah ya ambata ku guje su ». Misali, idan wani mushriki ya ce maka: “Ku saurara! Lallai waliyyan Allah babu tsoro gare su kuma ba sa yin bakin ciki”. Kuma ceto gaskiya ne, kuma Waliyan suna da alfarma a wajen Allah; ko kuma ya ambaci wani hukunci daga maganar Annabi (S.A.W.), yana kafa hujja da shi a kan wani abu na karyarsa, kai kuma ba ka san ma'anar zancen da ya ambata ba, to ka amsa masa da cewa: Allah ya ambata a cikin liffafinsa cewa wadanda suke akwai karkata a cikin zuciyarsu suna barin ayoyi bayyanannu, suna bin masu kama da juna (wadanda ma'anoninsu suke rikitirwa); abin da na ambata maka kuwa na cewa Allah ya ambaci mushrikai cewa suna ikirari da rububiyar Allah, kuma kafircinsu saboda ratayarsu da mala'iku da Annabawa da waliyyai ne tare da fadinsu: “Wadannan su ne masu ceton mu a wajen Allah” [Suratu Yunus, aya ta 18], wannan al'amari ne bayyananne, babu wanda yake da ikon musanya ma'anarsa. Abin da ka ambata mini kuwa ya kai mushriki daga Alkur'ani da maganar Annabi (S.A.W) ban san ma'anarsa ba. Amma ni na tabbatar cewa lallai zancen Allah ba ya saba wa juna, kuma maganar Annabi (S.A.W) ba ta sabawa Alkur'ani; to wannan jawabi ne mai kyau kuma dai dai ne. Amma babu wanda zai fahimce shi sai wanda Allah ya yi ma

gamdakatar, don haka ka da ka raina shi, domin shi kamar yadda Allah ya ce ne: “Kuma ba za a cusa wa kowa wannan hali ba sai wadanda suka yi hakuri, kuma ba za a cusa shi ba sai ga mai babban rabo”. [Suratul Fussilat, aya 35].

Amma jawabi a dunkule, sai mu ce: lallai makiyan Allah suna da soke soke a kan Musulunci, Addinin Manzanni wadanda suke kawar da mutane da su daga bin Addinin Allah. Daga ciki akwai fadinsu cewa mu ba ma yin shirka da Allah; muna shaidawa babu mai halitta da azurtawa, kuma babu mai amfanarwa ko cutarwa sai Allah Shi Kadai, ba shi da abokin tarayya, kuma lallai Annabi Muhammadu (S.A.W) ba ya mallaka wa kan sa wani amfani ko cuta, ballantana ma Shehu Abdulkadir ko waninsa, sai dai ni mai zunubi ne kuma salihai suna da makami a gurin Allah kuma ni ina nema gurin Allah ne ta hanyarsu. To, jawabinsa shi ne abin da ya gabata, watau shi ne cewa lallai wadanda Manzon Allah (S.A.W) ya yake su suna tabbatar da abin da ka ambata, kuma suna ikirarin cewa lallai gumakansu ba sa gudanar da komai, kawai suna neman alfarma da su ne da ceto. Sannan kuma ka karanta masa abin da Allah ya fada cikin littafinsa kuma ka kara masa bayaninsa. Idan ya ce ai wadannan ayoyin sun sauka ne a kan masu bautar gunki, ta yaya kuke sanya salihai kamar gumaka? Ko yaya kuke sanya Annabawa kamar gumaka?

To, ka ba shi jawabi da abin da ya gabata. Idan ya tabbatar da cewa lallai kafirai suna shaidar da Rububiya dukkanta ga Allah, kuma nufinsu daga wadanda suka fuskanta bai kasance ba face neman ceto, amma duk da haka yana so ya banbanta aikinsa da nasu da irin gurguwar hujjar da aka ambata, to sai ka ce masa: lallai kafirai cikinsu akwai mai kiran (rokon) gumaka, daga ciki kuma akwai masu kiran waliyyai wadanda Allah ya ce a kansu: “Wadancan wadanda suke kiran suna neman tsani zuwa ga Ubangijinsu wadanne ne mafifita a kusanci?” [Suratul Isra’I, aya 57]. Kuma Suna rokon Isa dan Maryama da uwarsa, kuma Allah Ta’ala ya ce: “Masihu dan Maryama bai kasance ba face manzo da manzanni suka fice gabaninsa; kuma uwarsa siddika (mai yawan ba da gaskiya) ce; sun kasance (Isa da Maryama) suna cin abinci ka duba yadda ake bayyana musu ayoyi sannan kuma ka duba yadda suke bijirewa gaskiya. Ka ce: shin kuna bauta wa wanin Allah abin da ba zai mallaki cuta ko amfani a gare ku ba. Allah Shi ne mai ji masani.” [Suratau Ma’ida, aya 75, 76].

Kuma ka ambata masa fadin Allah Ta’ala:

“Kuma ranar da Allah yake tara su gaba daya sannan ya ce wa mala’iku: shin wadannan ku suka kasance suna bauta wa? Suka ce tsarki ya tabbata gareka Kai ne majibincinmu ba su ba. A’a sun kasance suna bauta wa aljanu ne; mafi yawansu da su (aljanun) suka yi imani”. [Suratul Saba’i, aya 40, 41].

Da fadin Allah Ta'ala:

“Ka ambata lokacin da Allah ya ce: Ya Isa dan Maryama! Shin kai ne ka ce da mutane ku dauke ni da uwata abin bauta biyu ba Allah ba. Ya ce tsarki ya tabbata gare Ka, ba ya kasancewa a gare ni na fadi abin da ba ni da hakkinsa. Idan na fade shi, to hakika ka sani; ka san abin da yake cikin raina amma ban san abin da yake cikin Ranka ba. Lallai Kai ne Mai yawan sanin abin da yake boye” [Suratul Ma’ida, aya 116].

Ka ce masa shin ka san Allah ya kafirta wanda ya nufi gumaka? Kuma ya kafirta wanda ya nufi salihai, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya yake su. Idan ya ce: ‘ai kafirai suna nufin bauta musu ne, ni kuma ina shaida wa lallai Allah shi ne Mai Amfanarwa kuma shi ne mai cutarwa kuma mai shirya al’amura, ba na neman komai face daga gare Shi. Su kuma salihai ba su iya yin komai sai dai ina nufinsu don fatan cetonsu daga Allah’. To amsa ita ce: Lallai wannan maganar kafirai ce dai dai da dai dai. Sai ka karanta masa maganar Allah:

“Wadanda suka riki wasu majibinta ba Shi ba, (suna cewa) ai ba ma bauta musu sai domin kawai su kusantar da mu zuwa ga Allah kusantarwa”. [Zumar, aya 3]. Da kuma fadarsa:

“Kuma suna cewa wadannan sune masu ceton mu gurin Allah” [Yunus, aya 18].

Ka sani cewa wadannan shubhohi guda uku su ne mafi girman abin da yake gare su. To idan ka san cewa

Allah ya bayyana mana su cikin Littafinsa kuma ka fahimce su fahimta mai kyau to Abin da yake bayan su ya fi sauki.

(8)

Raddi Kan Wanda Yake Riya Cewa Addu'a Ba
Ibada Ba Ce

Idan ya ce 'ni ba na bauta wa kowa face Allah, kuma wannan fakewa da salihai da kiransu ba ibada ba ce'. To ka ce masa kai kana tabbatarwa cewa Allah ya wajabta maka tsarkake ibada ga Allah, kuma shi hakkin sane a kanka? Idan ya ce na'am, to ka ce masa: Ka bayyana mini wannan abin da Allah ya wajabta maka, watau tsarkake ibada ga Allah Shi Kadai, wanda kuma shi ne hakkinsa a kanka. Shi kuwa bai san ibada ba da kashe-kashenta. To sai ka bayyana masa ita da cewa: Allah Ta'ala ya ce:

“Ku roki Ubangijinku da kaskantar da kai kuma a boye”. [A'araf, aya 55].

To idan ka sanar da shi wannan, sai ka ce da shi: shin ka san cewa wannan ibada ce ga Allah. Babu makawa zai ce: 'na'am, addu'a ita ce kwakwalwar ibada'. To idan ka tabbatar cewa ibada ce kuma ka roki Allah cikin dare da rana kana mai tsoro da kwadayi sannan kuma cikin wannan bukatar ka roki wani

Annabi ko waninsa, ashe ba ka yi shirka cikin bautar Allah ba?

Babu makawa zai ce na'am. To ka ce masa: idan ka san maganar Allah Ta'ala:

"Ka yi salla ga Ubangijinka kuma ka yi layya" [Alkauthar, 2]; ka yi da'a ga Allah kuma ka yi yanka gare shi, shin wannan ibada ce?

Babu makawa zai ce: na'am. To ka ce masa: to idan ka yi yanka ga wani halitta ko Annabi ko aljani ko waninsu, ashe ba ka yi shirka da Allah cikin wannan ibada ba? Babu makawa ya tabbatar, kuma ya ce: na'am.

Kuma ka ce masa mushrikai wadanda Alkur'ani ya sauka a kansu shin sun kasance suna bauta wa mala'iku da salihai da Lata (gunki ne) da waninsu? Babu makawa ya ce: na'am. To ka ce masa: to ibadar ta su gare su a cikin me ta kasance idan ba a cikin addu'a da yanka da fakewa da su da makamantan wadannan? Domin dai su ai suna tabbatarwa cewa su bayinsa ne kuma karkashin rinjayarsa suke, kuma Allah shi ne Kadai mai tsara al'amura, amma duk da haka sai suna rokon su kuma suna fake wa a gare su domin alfarma da neman ceto daga gare su; wannan abu ne wanda yake bayyananne a sarari.

(9)

Bambanci Tsakani Ceto Na Sharia Da Na Shirka

Idan ya ce: 'kana musun ceton Annabi (S.A.W) ne, kuma kana barranta daga gare shi?' Ka ce ba na musun sa kuma ba na barranta daga gare shi. Hakika shi Annabi (S.A.W) shi ne mai ceto wanda ake karbar cetonsa, kuma ina kaunar samun cetonsa. Sai dai ceto gabaki daya na Allah ne kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

"Ka ce ceto baki daya na Allah ne" [Al-Zumar, aya 44].

Babu ceto sai bayan iznin Allah, kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

"Wane ne wanda yake yin ceto a gurinsa face da izninsa". [Bakara, aya 255].

Babu wanda zai cece shi sai bayan Allah ya yi masa izni. Kamar yadda ya ce:

"Ba sa yin ceto sai ga wanda Allah ya yarda". [Anbiya'u, aya 28].

Kuma Shi (Allah) ba ya yarda da wani face mai Tauhidi, kamar yadda ya ce:

"Duk wanda ya nemi wanin musulunci ya zama addini, to ba za'a karba daga gare shi ba". [Ali Imran, aya 58].

To idan ceto gabaki daya ya zama na Allah ne kuma ba zai yiwu ba face bayan ya yi izini, kuma Annabi ko

waninsa ba za su yi ceto ba sai dai idan ya yi musu izni, kuma ba zai yi izni ba face ga masu tauhidi, to sai ya bayyana gare ka cewa lallai ceto baki dayansa na Allah ne; ina neman sa kuma daga gare Shi; ina cewa: ya Allah kada ka haramta min cetonsa, ya Allah ka ba shi ceto na da makamancin wannan.

Idan kuma ya ce: Annabi (S.A.W) an ba shi ceto kuma ina nema daga gare shi, shi din da Allah ya ba shi. To, amsa ita ce: lallai Allah ya ba shi ceto kuma amma ya hanaka ka nema daga gare Shi, inda ya ce:

“Kada ka kira wani tare da Allah” [Al-Jinn, aya 18].

Idan ka kasance kana rokon Allah Ta’ala ya ba wa Annabi (S.A.W.) cetonka, to ka bi shi cikin fadin Allah Ta’ala: “Kada ka kira wani tare da Allah”. Sannan shi ceto an bai wa wanin Annabi (S.A.W.). Ya inganta cewa mala’iku za su yi ceto, ’ya’yaye da suka riga iyayensu mutuwa su ma za su yi ceto, salihai ma za su yi ceto. Shin kana cewa tun da Allah ya ba su ceto, sai a roka daga gurinsu? To idan ka ce haka, to ka koma bautar salihai kenan wacce Allah ya ambata cikin Littafinsa. Idan ka ce a’a to maganarka cewa tun da Allah ya basu ceto, ni kuma ina neman ceton daga garesu su da Allah ya ba wa, wannan maganar ta baci.

(10)

Idan ya ce a’a ni ba na yin shirka da Allah. Allah ya kiyashe ni Amma fakewa zuwa ga Salihai ai ba shirka

ba ne. To ka ce masa idan kana tabbatar da cewa Allah ya haramta shirka fiye da yadda ya haramta zina kuma ka tabbata tar da cewa Allah ba ya gafarta shirka, to mene ne wannan abin da Allah ya haramta kuma ya ambata cewa ba ya gafarta shi? To, ka ga lallai bai sani ba kenan. To ka ce masa yaya za ka kubutar da kanka daga shirka alhali kai ba ka san shi ba? Ko kuma yaya Allah ya haramta maka wannan ya ce ba ya gafarta shi amma ba ka yi tambaya kan sa ba, kuma ba ka san shi ba? Shin kana zaton cewa Allah ya haramta shi amma kuma bai bayyana shi ba.

Idan kuma ya ce shirka ita ce bautar gumaka, mu kuma ba ma bauta wa gumaka. To ka ce masa mene ne ma'anar bautar gumaka? Shin kana tsammani cewa suna kudurce lallai wadannan itatuwa da duwatsu suna azurtawa kuma suna halitta kuma suna shirya wa wanda ya kira su alamarinsa? To wannan Alkur'ani yana karyata shi, kamar cikin fadin Allah Ta'ala: "Ka ce wane ne yake azurta ku daga sama da kasa ..." har zuwa karshen ayar. Idan kuma ya ce ai abin nufi shi ne wadanda suke nufin itacen da dutsen ko ginin da yake kan kabari ko waninsa suna rokon su, kuma suna yin yanka saboda su, kuma suna cewa suna kusantar da mu zuwa ga Allah kusantarwa, kuma Allah yana kare mu saboda albarkarsu, kuma yana ba mu saboda albarkarsu. To ka ce ka yi gaskiya; ai wannan shi ne abin da kuke yi a gurin duwatsu da ginin da yake kan

kabari da waninsu. To, idan ya tabbatar da cewa wannan aikin na su shi ne bautar gumaka to dama shi ne abin da ake nema. Kuma sai a ce masa: fadarka cewa shirka ita ce bautar gumaka, shin kana nufin wannan ne kawai ma'anar shirka, amma dogaro da salihai da kiransu ba ya shiga cikin wannan? To abin da Allah ya ambata a cikin littafinsa yana kore wannan magana taka. Domin a ciki ya ambaci kafircin wanda ya rataya da Mala'iku ko Isa ko salihai. To babu makawa zai yarda da kai cewa lallai wanda ya tara wani daga cikin salihai cikin bautar Allah, to wannan ita ce shirka da Allah ya ambata a cikin Alkur'ani, to wannan shi ne ake nema.

Ainihin maganar shi ne idan ya ce ba na shirka da Allah, to ka ce da shi: mene ne shirka da Allah? Fassara min ita. Idan ya ce: ma'anarta bautar gumaka: to ka ce mene ne ma'anar bautar gumaka? Fassara min ita. Idan ya ce ni ba na bauta wa kowa face Allah Shi kadai. To ka ce mene ne ma'anar bautar Allah Shi kadai? Fassara min ita. To idan ya fassara ta da abin da Alkur'ani ya bayyana to haka ake nema. Idan kuma bai sani ba to ta yaya zaiyi da'awar abin da bai san shi ba? Idan kuma ya fassara ta da abin da ba shi ne ma'anarta ba, to ka bayyana masa ayoyi bayyanannu kan ma'anar shirka da Allah da bautar gumaka, cewa shi ne ainihin abin da ake aikata wa cikin wannan zamani. Kuma bautar Allah Shi kadai ba shi da abokin tarayya ita ce abin da suke

musun ta gare mu, kuma suke hayaniya a kanta kamar yadda 'yan uwansu suka yi, inda suke cewa:

“Shin ya sanya abubuwan bauta duka su zama abin bauta guda? Lallai wannan wani abu ne mai ban mamaki”. [Saad, aya 5].

Idan kuma ya ce: ai ban a kafirta saboda da kiran mala'iku da Annabawa ba ne; an kafirta su ne lokacin da suka ce mala'iku 'ya'yan Allah ne mata; mu kuwa ai ba mu ce Abdul Kadir ko waninsa dan Allah ne ba. To amsa ita ce: lallai jingina da ga Allah kafirci ne mai zaman kan sa. Allah Ta'ala ya ce:

“Ka ce shi ne Allah abin bauta daya Allah abin nufi da bukata” [Ikhlas, aya 1-2]. To duk wanda ya yi musun wannan to ya kafirta ko da kuwa bai yi musun surar ba. Kuma Allah Ta'ala ya ce:

“Allah bai riki wani abin haihuwa ba, kuma babu wani abin bauta tare da shi” [Mu'minun, aya 91]. Sai ya banbanta tsakanin nau'o'in biyu, ya sa kowane daya daga cikinsu kafirci mai zaman kan sa.

Kuma Allah Ta'ala ya ce:

“Kuma suka sanya wa Allah abokan tarayya aljanu alhali kuwa Shi ya halicce su, kuma suka kirkiro masa 'ya'ye maza da mata ba tare da ilmi ba” [An'am, aya 100]. Kuma har ila yau, wata hujja a kan cewa wannan magana tasu ba daidai ba ce, ita ce cewa lallai wadanda suka kafirta masu kiran Lata da kasancewar sa mutumin kwarai ne ba su sanya shi dan Allah ba, haka kuma

wadanda suka kafirta saboda bautar aljanu ba su sanya su haka ba, haka ma kuma malamai cikin dukkan mazhabobi hudu suna ambata a babin hukuncin wanda ya yi ridda, cewa musulmi idan ya riya cewa Allah yana da da to ya yi ridda. Suna banbance wa tsakanin nau'o'in biyu na kafirci.

Idan kuma ya ce: “Ku Saurara! Lallai waliyyan Allah babu tsoho gare su, kuma ba za su yi bakin ciki ba” [Yunus, aya 62]. Ka ce wannan gaskiya ne, amma ba a bauta musu, kuma mu ba mu ambaci komai ba face ibadarsu da Allah da shirkar su da shi. Idan kuma ba haka ba, to abin da yake wajibi a kanka shi ne ka so su kuma ka bi su kuma ka yi ikrari da karamarsu domin babu wanda yake musun karamar waliyai face 'yan bid'a da bata. Kuma Addinin Allah yana tsaka-tsakin bangare biyun ne. Kuma shiriyar a tsakiyar take, ba wannan batan ba ce, kuma ba daya batan ba ce. Haka kuma gaskiya a tsakiyar take, ba wannan karyar ba ce, kuma ba daya karyar ba.

(11)

Kan Tababbatar Da Cewa Lallai Shirkar Mutanen
Farko Tana Da Sauki A Kan Shirkar Mutanen
Zamaninmu

Idan ka san cewa lallai wannan abin da mushrikan wannan zamanin namu suke ambaton sa da sunan

akida, shi ne shirkar da Alkur'ani ya sauka a kan ta, kuma Manzon Allah (S.A.W) ya yaki mutane a kanta, to ka sani cewa lallai shirkar mutanen farko tana da sauki a kan shirkar mutanen zamaninmu ta fuska biyu:

Na farkonsu: su mutanen farko suna yin shirka ne kuma suna kiran Mala'iku da waliyyai da gumaka tare da Allah, a lokacin sauki da jin dadi da kwanciyar hankali, amma a yayin tsanani sai su kadaita Allah da roko, kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Idan cuta ta shafe ku a cikin teku sai abin da kuke kira ba Allah ba ya bace muku; idan kuma ya tsirar da ku zuwa ga tudun kasa sai ku kawar da kai. Mutum ya kasance mai yawan kafirici”. [Isra'i, aya 67].

Da fadarsa:

“Ka ce: ku ba ni labari idan azabar Allah ta zo muku ko kuma tashin Kiyama ya zo muku, shin wanin Allah za ku kira idan kun kasance masu gaskiya. A'a, Shi dai za ku kira ya yaye muku abin da ku ke roka ya yaye muku idan ya so, kuma kuna mance abin da kuke shirka da shi”. [An'am, aya 40-41].

Da fadarsa:

“Idan cuta ya sami mutum sai ya kira Ubangijinsa yana mai mayar da almari gare Shi” har zuwa fadinsa: “ka ji dadi da kafircinka dadi dan kadan, lallai kai kana cikin yan wuta”. [Az-Zumar, aya 8].

Da fadarsa:

“Kuma idan taguwar ruwa ta lullube su kamar duwatsu, sai su kira Allah suna masu tsarkake Addini (Addu’a) gare shi” [Lukman, aya 32].

Duk wanda ya fahimci wannan matsalar wacce Allah ya bayyana cikin Littafinsa cewa lallai mushrikan da Manzon Allah (S.A.W.) ya yake su suna kiran Allah kuma suna kiran wanin Allah lokacin sauki da kwanciyar hankali, amma cikin tsanani da cuta ba sa kiran kowa face Allah Shi kadai ba Shi da abokin tarayya, suna mance wa da shuwagabanninsu; wannan zai bayyana masa banbanci tsakanin shirkar mutanen farko da shirkar mutanen zamaninmu. Amma ina wanda zuciyarsa za ta fahimci wannan mas’ala da kyakkyawar fahimta tabbatacciya! Allah Shi ne abin neman taimako.

Al’amari na biyu: lallai mutanen farko suna kiran Allah da wasu mutane makusanta a gurin Allah, ko dai Annabawa ko kuma waliyyai ko kuma mala’iku, ko kuma suna kiran bishiyoyi ko duwatsu wadanda su masu da’a ne ga Allah ba masu saba masa ba ne. To amma mutanen zamaninmu suna kiran Allah tare da mafi fasikancin mutane. Wadannan da suke kira sune ake bayar da labarin ayyukan fajirci da suke aikatawa, kamar zina da sata da barin Salla da wanin wannan . Shi wanda yake da irin wannan imani ga wani salihi, ko ga abin da ba ya yin sabo kamar itace ko dutse, sha’aninsa ya fi sauki ga wanda yake imani da wanda

yake ganin fasikancinsa da barnarsa, kuma yake shaida a kan haka.

(12)

Hujjoji A Bayyane Da Suke Kau Da Rikicin Wanda
Yake Riyawa Cewa Wanda Ya Aikata Sashin Wajibai
Na Addini Ba Zai Zama Kafiriba Ko Da Ya Zo Da
Abin Da Yake Kore Tauhdi

Idan ka tabbatar cewa lallai wadanda Manzon Allah (S.A.W.) ya yake su sun fi ingantaccen hankali kuma sun fi shirka mai sauki daga wadannan, to ka sani cewa su wadannan suna da wata shubuha (rikici), suna kawo ta kan abin da muka ambata, kumai ita ce mafi girman shubuharsu. To ka karkato da jinka domin ka ji jawabinta. Shubuhar tasu ita ce fadinsu cewa wadanda Alkur'ani ya sauka a kansu ba sa shaida wa da La Ilaha Illal lahu, kuma suna karyata Manzo (S.A.W.), kuma suna musun tashin Kiyama, kuma suna karyata Alkur'ani, kuma suna cewa shi sihiri ne. Amma mu muna shaida wa da La Ilaha Illal lahu, da kuma Muhammad Rasulul lahi, kuma muna gaskata Alkur'ani kuma muna imani da tashin Kiyama, kuma muna salla, muna yin azumi, to yaya za ku mayar damu kamar su?

To amsa ita ce babu wani sabani tsakanin malamai dukkansu cewa idan mutum ya gaskata Manzon Allah (S.A.W) cikin wani abu, kuma ya karyata shi cikin wani abu. cewa kafiri ne, bai shiga cikin Musulunci ba. Haka nan kuma idan ya yi imani da wani sashi na Alkur'ani ya kuma karyata wani sashin nasa, kamar wanda ya tabbatar da tauhidi amma kuma ya yi musun salla ko kuma ya yarda da tauhidi da salla amma ya yi musun wajabcin zakka, ko kuma ya tabbatar da dukkansu amma ya yi musun azumi, ko kuma ya tabbatar da wadannan dukkansu amma yayi musun hajji. Kuma a lokacin Annabi (S.A.W.) da ya zama wasu mutane ba su mika wuya sun jawu ga hukuncin hajji ba sai Allah ya Saukar game da su:

“Allah ya wajabta wa mutane aikin hajji ga wanda ya samu iko; kuma duk wanda ya kafirta to Allah Mawadaci ne ga barin talikai” [Ali Imran, aya 97].

Kuma wanda ya tabbatar da wannan amma ya yi musun tashin Kiyama, to ya kafirta a wajen malamai baki daya; jininsa da dukiyarsa sun halatta, kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Lallai wadanda suka kafirta da Allah da manzanninsa kuma suna nufin su rarrabe tsakanin Allah da manzanninsa, kuma suna cewa mun yi imani da sashin manzanni kuma mun kafirce wa sashi, kuma suna so su riki wata hanya tsakanin wannan, to wadannan sune kafirai na gaske. Kuma mun tanadar wa

kafirai azaba mai wulakantarwa". [Nisa'i, aya 150-151].

To idan ya kasance Allah ya bayyana a cikin Littafinsa cewa duk wanda ya yi imani da sashi kuma ya kafirce wa sashi, to kafiri ne na gaske, kuma ya cancanci abin da aka ambata, to ka ga rikici ya gushe kenan.

Kuma sai a ce da shi: idan ka tabbatar da cewa duk wanda ya gaskata Manzo (S.A.W.) a kan komai amma ya yi musun wajabcin salla cewa kafiri ne jininsa ya halitta bisa ijma'i malamai, haka nan idan ya tabbatar da komai amma ya yi musun tashin Kiyama, haka nan kuma idan ya yi musun wajabcin azumi amma ya gaskata sauran. Mazhabobin malamai ba su yi sabani a kan sa ba. Kuma hakika Alkur'ani ya fadi haka kamar yadda ya gabata.

To, abu ne sananne cewa tauhidi shi ne mafi girman farilla wacce Annabi (S.A.W.) ya zo da shi kuma shi ne mafi girma daga salla da zakka da azumi da haji, to yaya idan mutum ya yi musun wani abu na wadannan al'amuran yana kafirta, ko da ya aikata duk abin da Manzo (S.A.W.) ya zo da shi, amma idan ya yi musun tauhidi wanda yake shi ne Addinin Manzanni dukkansu ba zai kafirta ba? Subhanal Lahi! Mene ne ya fi wannan jahilcin ban mamaki!

Kuma a ce masa: ga sahabban Manzoni Allah (S.W.A.) sun yaki kabilar Bani Hanifa, tare da cewa

sun musulunta tare da Annabi (S.A.W.) kuma suna shaida wa da La Ilaha Illal lahu Muhamadu Rasulullahi, kuma suna kiran salla, kuma suna yin salla. Idan ya ce to ai suna cewa Musailama Annabi ne; to ka ce wannan shi ne abin nema. Idan ya kasance cewa idan mutum ya daukaka wani zuwa matsayin Annabi (S.A.W) ya kafirta, kuma jininsa da dukiyarsa sun hallata, kuma kalmomin shahada biyu ba za su amfane shi ba, haka ma salla; to yaya wanda ya daukaka Shamsan ko Yusuf ko wani Sahabi ko wani Annabi zuwa martabar Ubangijin sammai da kasa; Subhanallahi! Abin mamaki da girman sha'anin Allah! "kamar haka ne Allah yake yumke zuciyar wadanda ba sa sani". [Ar-Rum, aya 59].

Kuma sai a ce: wadanda Aliyu ya kona su da wuta dukkansu suna da'awar Musulunci kuma suna cikin sahabbansa ne, kuma sun dauki karatu ne daga sahabbai. Sai dai sun kudurce game da Ali kamar yadda suka kudurce ga Yusuf da Shamsan da makamancinsu, to yaya sahabbai suka hadu kan yakinsu da kafircinsu. Shin kuna tsamani cewa sahabbai suna kafirta musulumi ne, ko kuma kuna kudurce wa a kan Taj da makamancinsa ba ya cutarwa, kuma i'itikadi kan Ali bin Abi Dalibi kafirci ne.

Kuma sai a ce ga mutanen Bani Ubaid Alkaddah wadanda suka mallaki Magrib da Misira cikin lokacin sarautar Banul Abbas, dukkansu suna cewa La Ilaha illal Lahu Muhammad Rasulul Lah, kuma suna da'awar

Musulunci, kuma suna yin sallar juma'a da sallar jam'i. Lokacin da suka bayyanar da sabani ga shari'a a cikin wasu abubuwan da ba su kai wadanda muke ciki ba, sai malamai suka yi hadu a kan kafircinsu da yakarsu, da kuma cewa garinsu ya zama garin yaki. Kuma Musulmi suka yake su har sai da suka tsamo abin da yake hannunsu na garuruwan musulmi.

Kuma sai a ce: idan mutanen farko sun kasance ba a kafirta suba face domin sun gama tsakanin shirka da karyata Manzo da Alkur'ani, da musun tashin Kiyama, da wanin wadannan, to mene ne ma'anar babin da malaman kowace mazhaba suka ambace shi «Babin Hukuncin wanda ya yi Ridda». Shi ne musulmi wanda ya kafirta bayan musuluncinsa. Sannan suka ambaci nau'o'i da yawa ko wane nau'i yana kafirta mutum, kuma yana halitta jininsa da dukiyarsa. Har Suka ambaci abubuwa masu sauki gurin masu aikata su, kamar kalmar da yake fadan ta da harshensa ba da tana zuciyarsa ba; ko kuma kalmar da yake ambaton ta ta fuskar wasa da ba'a.

Kuma sai a ce: wadanda Allah ya fadi a kansu cewa:

“Suna rantsewa da Allah ba su fada ba, amma hakika sun fadi kalmar kafirci, kuma suka kafirta bayan musulucinsu” [Tauba, aya 74].

Shin ba ka ji Allah ya kafirta su ba saboda wata kalma, tare da kasancewarsu cikin zamanin Manzon

Allah (S.A.W), kuma suna yin jihadi tare da shi, kuma suna yin salla, kuma suna bayar da zakka da hajji, kuma suna yin tauhidi.

Haka nan kuma wadanda Allah ya ce a kansu:

“Ka ce Shin da Allah da Manzonsa da ayyoyinsa ne kuke yin isgili; kada ku kawo wani uzuri! Hakika kun kafirta bayan imaninku”. [Tauba, aya 65, 66].

To wadannan da Allah ya bayyana cewa sun kafirta bayan imaninsu, suna tare da Manzon Allah (S.A.W) cikin yakin Tabuka, suka fadi kalmar da suka fada; sun fade ta ne ta fuskar wasa! To ka yi tunanin wannan shubuhar; ita ce maganarsu cewa: kuna kafirta mutanen da suke cewa La Ilaha Illal Lahu, alhali suna cikin Musulmi, kuma suna yin salla da azumi, sannan ka yi lura da jawabinta, domin lallai yana daga cikin mafi amfanin abubuwan da suke cikin wannan littafin.

Kuma daga cikin dalilai a kan wannan abin da Allah ya bayar da labarin sa na Bani Isra’ila tare da musuluncinsu da nagartarsu cewa sun ce wa Musa:

“Ka sanya mana abin bauta kamar yadda suke da abin bauta” [A’araf, aya 138].

Da kuma fadar wasu daga cikin sahabbai: ‘ka sanya mana bishiya da za mu rinka rataye takubbanmu kamar yadda (mushrikai) suke da irinta’. Sai Manzon Allah ya rantse cewa wannan irin maganar Bani Isra’ila ce: ‘ka sanya mana abin bauta’.

(13)

Hukuncin Musulmin Ya Fada Cikin Wani Nau'i Na
Shirka Da Jahilci Sannan Ya Tuba

Mushrikai suna da wata shubuha wacce suke yin nuni da ita kan wannan kissa, ita ce: suna cewa Bani Isra'ila ba su kafirta ba da wannan maganar ta su, haka nan ma wadanda suka ce: 'ka sanya mana bishiyar rataya' suma ba su kafirta ba. To amsa ita ce: Su Bani Isra'ila ba su aikata haka ba, haka nan kuma wadanda suka tambayi Annabi (S.A.W) ba su aikata haka ba. Babu sabani cewa Bani Isra'ila da sun aikata haka da sun kafirta, haka nan babu sabani kan wadanda Manzon Allah (S.A.W) ya hana su cewa da ba su yi masa da'a ba suka riki wannan bishiya bayan ya hana su, to da sun kafirta. Wannan shi ne abin nema. Sai dai wannan kissar tana nuni kan cewa musulmi ko malami ma yana iya fadawa cikin nau'in shirka bai sani ba. Kuma tana nuna koyon karatu da kula da sanin cewa maganar jahili cewa ai mun fahimci tauhidi, to wannan yana cikin mafi girman jahilci da makirce makircen shaidan. Kuma tana nuni kan cewa lallai musulmi mai kokari idan ya fadi wata maganar kafirci amma bai sani ba, sannan aka fadakar da shi kan haka ya tuba cikin lokacin, to ba zai kafirta ba, kamar yadda Bani Isra'ila suka aikata da wadanda suka tambayi Annabi (S.A.W); kuma tana nuna ko da bai kafirta ba, to ana kaurara

masa magana kamar yadda Manzon Allah (S.A.W.) ya aikata.

(14)

Wanda Ya Riya Wadatuwa A Tauhidi Da Cewa La
Llaha Illal Lahu Ko Da Yazo Da Abin Da Zai
Warwareta

Kuma mushrikai suna da wata shubuha dabam. Suna cewa Annabi (S.A.W.) ya zargi Usamah kan kashe wanda ya ce La Ilaha Illal Lahu, haka nan kuma maganarsa cewa: « an umarce ni in yaki mutane har sai sun ce La Ilaha Ilal Lahu », da wasu hadisai masu nuni kan kyale wanda ya fadi wannan kalma. Manufar wadannan jahilai ita ce cewa duk wanda ya fadi wannan kalma ba'a kafirta shi, kuma ba'a kashe shi ko da ya aikata duk abin da ya aikata.

To abin da za a ce wa wadannan mushrikai jahilai shi ne: abin sani ne cewa Manzon Allah (S.A.W) ya yaki yahudawa, ya ribace su, ga shi kuma suna cewa La ilaha Illal Lahu. Kuma sahabban Manzon Allah (S.A.W) sun yaki Banu Hanifa, suma kuma suna cewa La ilaha illal lahu Mahammad Rasulullahi, kuma suna yin salla, suna da'awar musulunci. Haka nan kuma wadanda Aliyu ya kona su da wuta. Wadannan jahilai

suna tabbatar da cewa duk wanda ya yi musun tashin Kiyama za'a kafirta shi, kuma a kashe shi, ko da ya ce La ilaha illal Lahu. Haka kuma duk wanda ya yi musun wani abu daga cikin rukunan musulunci ya kafirta kuma za'a kashe shi ko da ya fade ta. To yaya ba za ta amfane shi ba idan ya yi musun wani reshe na Shari'a, amma kuma ta amfane shi idan ya yi musun tauhidi wanda yake Shi ne tushen Addinin Manzanni, da kuma tozonsa. Sai dai makiyan Allah ba su fahimci ma'anar hadisan ba.

Amma hadisin Usama, sha'aninsa shi ne: shi Usama ya kashe wani mutum ne wanda ya yi da'awar musulunci, shi kuma ya na tsammanin cewa ya fada ne domin tsoron kada ya rasa ransa ko dukiyarsa. Mutum idan ya bayyanar da Musulunci, ya wajaba a kyalle shi har sai abin da yake saba wa hakan ya bayyana daga gare shi. A kan haka ne Allah ya saukar da aya:

“Ya ku wadanda suka yi imani! Idan Kun yi tafiya a cikin kasa domin yaki don daukaka kalmar Allah, to ku nemi bayani” [Nisa'i, aya 94].

Ayar tana nuni ne a kan kyale duk wanda ya fadi kalmar shahada, da kuma neman bayani. Idan abin da yake saba wa Musulunci ya bayyana bayan haka daga gare shi, to sai a kashe shi, saboda fadinsa: “ku nemi bayani”. Idan da ya kasance wanda ya fade ta ba za a kashe shi ba, to neman bayyanin ba shi da ma'ana kenan. Haka wancan hadisin da irinsa; ma'anarsa ita ce

abin da muka ambata, cewa duk wanda ya bayyanar da tauhidi da musulunci, to ya wajaba a kyale shi, har sai abin da yake warware shi ya bayyana daga gare. Kuma dalili a kan haka shi ne cewa shi Manzon Allah (S.A.W) da ya ce a cikin hadisin Usama: ‘shi ne ka kashe shi bayan ya ce La Ilaha Illal Lahu!’; da kuma ya ce: ‘an yi mini umurni in yaki mutane har sai sun ce La ilaha Illal Lahu’, to shi ne kuma wanda ya ce a kan khawarijawa: “duk inda kuka gamu da su ku kashe su. Idan na riske su lallai zan kashe su karmar kisan Adawa”.h Tare da kasancewarsu suna daga cikin mafiya yawan mutane wajen ibada da hailala, har wasu sahabai suna raina sallarsu a kan tasu; kuma ga shi sun dauki karatu ne a gurin sahabbai, amma La Ilah Illal Lahu, ba ta amfane su ba, haka nan kuma yawan ibadarsu da kuma da’awar Musuluncinsu, domin abin da ya bayyana daga gare su na saba wa musulunci.

Haka nan abin da muka ambata na yakar yahudawa da yakar Bani Hanifa da sahabbai suka yi. Haka nan kuma Annabi yayi niyar ya yaki Bani Mustalik lokacin da wani mutum ya ba shi labarin cewa sun hana zakka, har sai da Allah ya saukar da ayar:

“Ya ku wadanda suka yi imani! Idan wani fasiki ya zo muku da labari to ku nemi bayani, domin kada ku cuci wadansu mutane a cikin jahilci, ku wayi gari kuna masu nadama a kan abin da kuka aikata”. [Hujurat, aya 6]. Mutumin kuma karya ya yi musu. Dukkan wannan

yana yin nuni ga manufar Annabi (S.A.W) cikin hadisan da suke yin hujja da su.

(15)

Banbanci Tsakanin Neman Agaji Gurin Mai Rai
Kan Abin Da Yake Da Ikonsa, Da Neman Agaji Daga
Waninsa

Kuma suna da wata shubuhar dabam. Ita ce wacce Annabi (S.A.W) ya ambata cewa mutane Ranar Lahira za su nemi ceto da Adam, sannan Nuhu, sannan Ibrahim, sannan Musa, sannan Isa; dukkansu suna bayar da uzurinsu, har su kai gurin Manzon Allah (S.A.W.). Suka ce to wannan yana nuni ga neman agaji da wanin Allah, kuma cewa yin haka ba shirka ba ne.

To jawabi shi ne mu ce tsarki ya tabbata ga wanda ya yumke zukatan makiyansa. Neman agaji da halitta kan abin da yake da ikonsa ba ma musun sa; kamar yadda Allah Ta'ala ya fada ne cikin kissar Annabi Musa:

“Sai wannan da yake daga kabilarsa ya nemi taimakonsa a kan wanda yake daga abokan gabarsa” [Kasas, aya 15]. Kamar yadda mutum yake neman taimakon abokansa lokacin yaki ko waninsa, cikin abubuwan da suke da iko a kansu. Mu muna musun neman agaji na ibada wacce suke aikatawa a kan kaburban waliyai ko cikin abin da babu mai iyawa

face Allah. Idan haka ya tabbata, to neman agajinsu da Annabawa ranar kiyama, suna nema ne su roki Allah ya yi wa mutane hisabi don 'yan aljanna su huta daga bakin cikin tsaiwar tashin Kiyama. To wannan ya halatta a duniya da lahira. Wannan kuwa shi ne ka zo wajen mutumin kirki mai rai, kana zaune da shi kuma yana jin zancenka, sai ka ce masa ka roka min Allah; kamar yadda sahabban Manzon Allah suke rokan sa cikin rayuwar sa. Amma bayan mutuwar sa to Allah ya kiyashe su su roke shi gurin kabarinsa. Kai Magabata na kwarai sun yi hani ga wanda yake nufan wani kabari domin ya yi addu'a a wajen, to yaya rokansa shi da kan sa?

Kuma suna da wata shubuha ta dabam, ita ce kissar Ibrahim lokacin da aka jefa shi cikin wuta, sai Jibrilu ya bijiro masa ta sama ya ce masa: shin kana da wata bukata? Sai Ibrahim ya ce amma a gurinka babu. Sai suka ce to da neman agaji da Jibrilu shirka ne da bai bijiro wa Ibrahim (A.S) ba!

To amsa a nan ita ce lallai wannan tana cikin nau'in shubuhar farko, domin Jibrilu ya gitta masa cewa zai amfane shi ne kan abin da zai iya yi kamar yadda Allah Ya ce game da shi Jibrilu: "mai tsananin karfi". Da Allah ya yi masa izini ya dauke wutar da aka jefa Ibrahim (A.S.) da abin da yake gefenta na duwatsu da kasa ya jefa ta can gaba shin kasa ko yammanta, to da ya aikata. Kuma da ya umurce shi ya dauke Ibrahim ya

ajiye shi a wani guri mai nisa, da ya yi. Da kuma ya umurce shi ya dauke shi zuwa sama da ya aikata. Wannan kamar mutum ne mawadaci yana da dukiya mai yawa, sai ya ga wani mabukaci, sai ya ce masa zai ba shi rance, ko kuma ya ba shi wani abu wanda zai biya bukatarsa. Sai shi wannan mutunin ya ki karbar wannan kudi ya hakura har sai Allah ya kawo masa arziki da babu mai yi masa gori a kansa. To ina za ka hada wannan da neman agaji na ibada da na shirka, idan da sun kasance suna sani?

(16)

Wajabcin Aiki Da Tauhidi A Zuciya Da Harshe Da Gabobi Idan Ba Da Wani Uzuri Na Sharia Ba

Za mu cika maganarmu da matsala mai girma in Allah yaso, wadda za ka iya gane ta daga abin da ya gabata. Sai dai za mu kebance ta da zance saboda girman sha'aninta da kuma yawan kuskuren da ake yi a cikinta.

Sai muce: babu sabani cewa tauhidi babu makawa ya kasance da zuciya da harshe da aiki. Idan wani abu ya yi gibi daga ciki to wannan mutumin ba musulmi ba ne. Idan ya san tauhidi amma bai yi aiki da shi ba, to kafiri ne mai taurin kai kamar Fir'auna da Iblisa da makamancinsu. Mutane da yawa suna yin kuskure cikin wannan. Suna cewa wannan gaskiya ne kuma mun

fahimci wannan, kuma muna shaida wa gaskiya ne Sai dai ba mu da ikon aikata wa. Kuma ba ya yiwuwa ga mutanen garinmu dole sai dai mu yi muwafaka da su; da wasu uzurori daban-daban. Shi kuma miskini bai san cewa yawa-yawan shugabannin kafirai sun san gaskiya, babu abin da ya sa su suka bar ta sai dai domin wani abu na uzuri, kamar yadda Allah Ta'ala ya ce:

“Sun sayi ayoyin Allah da kudi dan kadan” [Bakara, aya 9]; da wasu ayoyi kamar:

“Suna sanin sa kamar yadda suke sanin 'ya'yansu” [Bakara, aya 146].

Idan kuma ya yi aiki da tauhidi aiki na zahiri, amma bai fahimce shi ba, kuma bai kudurce shi ba a zuciyarsa, to munafiki ne, kuma wannan ya fi kafirci tsantsa sharri:

“Lallai munauikai suna cikin waje mafi kaskance a wuta” [Nisa'i, aya 145].

To wannan ita ce matsala babba za ta bayyana maka idan ka lura da ita a harsunan mutane za ka ga wanda ya san gaskiya kuma ya bar aiki da ita domin tsoron tauyewar duniyarsa ko mukaminsa ko wani abu; kuma za ka ga mai aiki da ita a zahiri ba badini ba. Idan kuma ka tambaye shi kan akidarsa sai ka ga bai sani ba. Sai dai wajibi ne a kanka ka fahimci ayoyi biyu cikin Alkur'ani:

    Ta farko, abin da ya gabata na fadin Allah:

“Kada ku kawo wani uzuri kun kafirta bayan imaninku” [Tauba, aya 66].

Idan ka tabbatar da cewa wasu daga cikin wadanda suka yaƙi Rumawa tare da Annabi (S.A.W) sun kafirta¹ domin wata kalma da suka fada ta fuskar wasa, sai ya bayyana gaƙe ka cewa wanda ya fadi kalmar kafirci, ko ya yi aiki da ita domin tsoron tauyewar dukiya ko mukami, ko kuma neman dadadawa wadanda suka saba da shi, ya fi girma kan wanda yake fadar kalmar ta fuska kakaci da wasa.

Aya ta biyu ita ce fadin Allah Ta’ala:

“Wanda ya kafirta da Allah bayan imaninsa sai dai wanda aka tilasta shi, alhali zuciyar tana cikin nutsuwa da imani; amma wanda kirazansu suka yi sarari da kafirci to Fushin Allah ya tabbata gaƙe su, kuma suna da azaba mai girma. Wannan kuwa domin sun so rayuwar duniya a kan ta lahira” [An-Nahl, aya 106, 107]. Allah bai ba wa wadannan uzuri ba face wanda aka tilasta tare da cewa zuciyarsa tana natse da imani. Amma wanin wannan, to ya kafirta bayan imaninsa; dai dai ne ya aikata domin tsoro ne, ko neman dadadawa wani, ko kishin garinsa ko iyalansa ko danginsa ko

---

¹ Wadannan da ma munafukai ne, sun fita zuwa yaƙi ba domin sun yi imani ba; shi ne Allah ya tona musu asiri, suka fadi kalmar da ya bayyana ga kowa cewa daman can su ba musulmin gaskiya ba ne. (Ta’alikin wanda ya yi bita).

dukiyarsa, ko kuma ya aikata ne ta fuskar wasa ko wanin wannan na bukatsu, sai dai kawai wanda aka tilasta wa.

To ayar tana nuni kan wannan ta fuskoki biyu:

Ta farko fadinsa: “Sai wanda aka tilasta wa”; Allah bai toge kowa ba sace wanda aka tilasta wa; kuma abu ne sananne cewa mutum ba a tilasta masa sai wajan magana ko wani aiki, amma akidar zuciya to babu mai tilasta shi.

Ta biyu: fadinsa Ta’ala: “wannan kuwa domin sun zabi rayuwar duniya kan ta lahira); sai ya bayyana cewa wannan kafircin da azabar ba su kasance domin akida ko jahilci ko kin addini ko son kafirci ba; dalilinsa kawai shi ne kwadayin abu na duniya, sai ya zabi shi a kan Addini. Allah Ta’ala Shi ne mafi sani.

Tsira da amincin Allah su tabbata ga Annabi Muhammad, da alayensa da sahabbansa baki daya.

من مطبوعات وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والشؤون المجتمعية

كشف الشبهات

تأليف

الإمام محمد بن عبد الوهاب بن سليمان

باللغة الرومانيّة

أشرفت وطالّة شؤون المطبوعات والنشر بالوزارة على إصداره

عام ١٤٢٠م

کشف الشبهات

كشفت الشبهات

تأليف

الإمام محمد بن عبد الوهاب بن سليمان

باللغة الرومانيّة

طبع ونشر

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد
المملكة العربيّة السعوديّة

ردمك : ٨ - ٢٢٥ - ٢٩ - ٩٩٦٠